

החוג למוסיקה

מסלול קומפוזיציה – תואר שני

יום שלישי 14.3.17

קונצרט/מפגש-סיכום סדנת

פסנתר אחר

שירה לגמן, פסנתר

קונצרט/מפגש זה מסכם חודשיים מרתקים של עבודה אינטנסיבית
בנושא הלחנה לפסנתר באמצעים מורחבים
בהנחיית הפסנתרנית שירה לגמן.

יבוצעו מיצירות הסטודנטים:

טליה אליאב

יואב קלי

לאונרדו סבריני

אורן שירצקי

נעמה צדוק-פרל

שלומית גריץ

ננה דנילוב

- הפסקה -

זיו כץ

ג'רייס בלאן

דנה זיו

מהא עואד

אורן אדם

שמואל למברגר

נטע דנציגר

טליה אליאב: O Virgo Splendens

בד בבד עם היתקלותי בפרשנות של המלחין סלוטורה שארינו לרביעיית סקסופונים לקאנון עתיק מן המאה ה-14, התגבשה בי ההחלטה לכתוב לפסנתר ממוכן. בבואי לעשות כן חזרתי והאזנתי לסונטות ואינטרלודים של ג'ון קייג'י. שני קצוות מצלול אלה - שארינו מחד וקייג'י מאידך - יחד עם התשוקה שלי לכתוב יצירה שתבסס על יסוד ריתמי ותיגש אל הפסנתר ככלי הקשה, הביאו אותי לכתוב קאנון המבוסס על המנגינה המקורית של O Virgo Splendens, אבל מבטל את ההפוגות שבו, הנוצרות בסופי המשפטים (שנגמרים ברבע מנוקד). החומר הפך לחומר ריתמי מתמשך, שמייצר סוג של קונטרפונקט רפטיבי וטבעו המלודי מתגלה רק כעבור דקה וקצת. אז מתממשת המלודיה כשצלילי פסנתר ממוכן וטבעי שלובים יחד.

יואב קלי: Sounds of silence

ההשראה באה מיצירה ששירה לגמן ניגנה לנו בכיתה: Aeolian Harp - Henry Cowel (1923). יצירה זו, העושה שימוש בהדהוד מיתרי הפסנתר, גרמה לי לחוות את המרחב שמרגישים כשנמצאים בחוץ. השתמשתי בכך על מנת להדהד מחשבות נודדות במרחב.

יואב קלי: The Piano's Nightmare סיוטו של הפסנתר: שני נגנים משתפים פעולה כדי להעביר את נקודת מבטו של הפסנתר בעניין הנגינה האלטרנטיבית בפסנתר... מבצעים: יואב וזיו.

לאונרדו סברניני: גולות (Canicas)

בעזרת שימוש בשתי גולות ומפית, מיניאטורה זו חוקרת את האפקטים של ריבאונד הגולות על מיתרי הפסנתר. עניין אותי לחקור את צליל הזכוכית שפוגע במתכת על המיתרים הפתוחים, כדי ליצור אפקט אקוסטי מעניין. בעוד שצליל הקפיצה הוא קבוע יחסית, כיוון תנועת הגולות על פני המייתרים משתנה ונוצרים רגעים בלתי צפויים וצבעים ייחודיים.

אורן שירצקי: פסנתר ונבל

היצירה נכתבה בהשפעת יצירתו של הנרי קאוול (Henry Cowell) "Aeolian Harp". השתמשתי בנגינת גליסנדו על המיתרים, באותו אופן שבו קאוול עושה שימוש. בנוסף שילבתי ביצירה נגינה רגילה ומסורתית על הקלידים, במטרה ליצור "דיאלוג" בין הטכניקות השונות.

נעמה פרל: Locked in a Clock

היצירה מתרחשת בתוך שעון. הדים מהמנגנון המכני שפעם עבד בדיוקנות וכעת מעט מזיף. ניתן לזהות את הניסיון להיחלץ מתוך השעון, את גלגלי המנגנון המנסים להמשיך לעבוד ואת צלצולו המושפע מהמנגינה הידועה של פעמוני ווסטמינסטר. השעון מנסה לעבוד על אף האיחור והזיוף, עד שלבסוף שובק חיים.

שלומית גריץ: שמש

היצירה כתובה לצלילים הגבוהים בפסנתר, היא פתוחה, והמבצע יכול להמשיכה כרצונו וכהבנתו. היצירה מתארת מקום פיזי ורוחני רגוע, ברגעים שלפני הזריחה, כשהאור מתחיל להפציע. ההשראה ליצירה נבעה מ"החייאתו" של הפסנתר העתיק בו ניגנתי בילדותי, כאשר מכון הפסנתרים הצליח להפיק צלילים מהקלידים הגבוהים שהיו תקועים לאחר שנים של חוסר שימוש. במהלך היצירה, הפסנתרן לוחש על המיתרים את המילה 'שמש' ומרעידם, בדומה לאפקט המתקבל גם על ידי כלי נשיפה. ביצירה נוצרים הקשרים בין הזריחה שמסמלת את תחיית השמש המביאה אור ותנועה, המתבטאים בקלסטרים צבעוניים ונקישות. נשמת החיים שהשמש מביאה מתבטאת בהרעדת המיתרים בלחישה.

ננה דנילוב: Improvisation

אלתור בסולם מי מינור, ליצירה ארבעה פרקים:

Intro

Melody

Harmony

Ballad

הפסנתרנים והיוצרים Keith Jarrett ו- Brad Mehldau היוו מקור להשראה בעת הלחנת היצירה. תהליך הלחנת היצירה כלל פרוצדורות שונות של אלתור.

- הפסקה -

זיו כץ: Hirhurim

זו הפעם הראשונה שאני כותב לפסנתר. כדי להרגיש יותר "בבית" עניין אותי להתעסק בו דווקא ככלי מיתר ולהשתמש בו ככזה, ולא ככלי מקלדת רב עוצמה ויכולות. סקרן אותי מאד לנסות כל פראזה בעצמי, ולא רק באופן תיאורטי, כדי ליצור מהלכים הגיוניים המתחשבים במגבלות הגוף.

ג'ירייס בלאן: Drops

תהליך כתיבת המיניאטורה הזו התחיל בהתבוננות על "מגרש המשחקים" המוסיקאלי שלי, תהליך ספונטאני בנגינה עם אובייקטים (כגון אוזניות) על הפנים שמכוונים את הפסנתר. הנקישה של האוזניות על הפנים יחד עם ההד של הפדל הזכירה לי סאונד של מים. שם המיניאטורה, Drops, מתקשר לקולות של מים ויחד עם זה מספק הזדמנות לנסות לגלות צלילים "לא טבעיים" בנגינה בפסנתר, שנוצרים בעזרת הקשה או גלישה על הפנים והמיתרים ועם השימוש בפדל מחקים קולות טבעיים. השימוש הלא קונבנציונאלי בפסנתר וההפקה של צלילים שלא הייתי רגיל אליהם, יחד עם שילוב השימוש בשרשראות הזכיר לי את הסאונד של שרשרות שנקשו ברוח על עץ בניו אורלינס. הנגינה על המיתרים עזרה להרחיב את הצבעים בקומפוזיציה ולחלק את דרכי הביצוע להקשה על מיתרים או פנים, גלישה של האובייקטים, ובנוסף לכך, אופי החזקת השרשראות והמרחק שלהן מהפסנתר. בעזרת ההדהוד שמאפשר הפדל, הצבעים מתמזגים ויוצרים נרטיב שעזר לי בתהליך החשיבה הקומפוזיטורית.

דנה זיו: מיניאטורה | לפסנתר

המיניאטורה מהווה פתיחה לסדרת מיניאטורות לפסנתר הכתובות בסולם האקוסטי. במיניאטורה זו ניסיתי לחקור את הפסנתר כתיבת תהודה.

מהא עואד: Wheeling

היצירה מתארת את מעגל החיים שלנו כבני אדם. מעגל כוללני של החיים האובייקטיביים כמו משפחה, בית ועבודה, והחיים האמוציונאליים כגון שמחה, עייפות, צער וכו'. תמיד מחפשים את הרגעים היפים והמאושרים במעגל הזה, ואם לא, חוזרים אחורה לזיכרונות של הימים הטובים שחלפו. מקור ההשראה שלי הגיע מספורה של קרובת משפחה, אישה צעירה שחלתה במחלה חשוכת מרפא והגיעה לסוף ימי חייה, ולא היה ביכולתנו לעזור לה או לשפר את מצבה. יכולנו רק לחזור אחורה בסרט הזיכרונות השמח שנשאר לנו ממנה. מכאן התחלתי את היצירה שלי, במשפט סטטי שחוזר על עצמו בדרכים שונות, שהזכיר את הימים האלה ושנקטע בשקט בסוף היצירה.

אורן אדם - "בוקר"

היצירה משלבת צורת נגינה מסורתית על הקלידים של הפסנתר עם הקשה על חלקים בתיבת התהודה שלו. ניסיתי להתייחס אל החומרים המוסיקליים כאל חומרים בלבד, אשר אפשר לחוש אותם יותר מאשר להבינם או לקשר ביניהם. הרעיון היה לתאר, על דרך ההנגדה, חומר אשר עובר טרנספורמציה וחומר אשר קיים במקביל ואינו עובר טרנספורמציה. ההשראה לרעיון של היצירה הגיעה מיצירתו של ג'ון קייג', 'The Wonderful Widow of Eighteen Springs'. בתהליך הכתיבה ניסיתי "להציב" על הפסנתר 12 מרווחים בעלי אופי סטטי, ובמהלך היצירה לשנות אותם ולגלות מתוכם את הטונאליות הפנימית שהרגשתי שקיימת בכל אחד מהם. תפקיד ההקשה מושפע מקטעי אמביינט שונים ששמעתי, ורציתי דרכו לתת ליצירה תחושת טקסיות מסוימת.

שמואל למברגר: מיניאטורה לפסנתר

נטע דנציגר: קדיש

היצירה "קדיש", לפסנתר ושני מקריאים, עורכת באופן אחר את יצירתו של רוול לטקסט הקדיש. תפקיד הקול ביצירתו של רוול מבוצע בפסנתר, בשני רבדים באופן קונטרפונקטי: חלק ראשון של תפקיד הקול מבוצע ביד ימין והמשך אותו הלחן מבוצע במקביל ביד שמאל. נוסף לכך ביד שמאל משולבים חלקים מתפקיד הפסנתר מיצירתו של רוול. כך, הלחן של רוול ל"קדיש" כמו מקופל לשניים, על מנת להתאים למשך הקראת הטקסט, שהינו קצר ממשך יצירתו של רוול. לתפקיד "הקול" בפסנתר מצורף הטקסט בהתאם ללחן של רוול, על מנת ליצור עומק בביצוע היצירה, וכמו "נשימה" מסוימת ופיסוק המשפטים המוסיקליים, לפי פרשנותו של המבצע.

בפסנתר מותקנים מספר אביזרים, שמטרתם לייצר מצלולים הקשתיים: מעין "רעם" ברגיסטר הנמוך (בדומה להרעדת הממברנה בתוף הסנר), גונג בצלילים בודדים ברגיסטר הנמוך, וצליל דק הנעלם מיד לאחר נגינתו (אינו מספיק אפילו לדעוך). זהו הצליל המסיים את היצירה.